

SPEILSALEN VED BLÅHØ

AV LEIF ALTERN

Hos folk rundt om i Norge er det en opfatning at Trøndelag har to store severdigheter. Det er Domkirken og Stiklestad. Men alle gode ting er tre. Jeg vil påstå at der også finnes en tredje stor severdighet. Jeg har sett de to første. Jeg er også så *lykkelig* å ha sett den tredje, den som på mange måter kanskje er den mest interessante. Det er «Speilsalen», den store isgrotte ved Blåhø i Trollheimen. Det er den mest sjeldne av disse tre. Kun fire ganger har den åpnet porten for menneskekrypene, så det er ikke hvert år den tillater besøkende.

Første gang den var åpen skal visstnok være i 1919. I hvertfall blev den først opdaget da. Men så var den lukket i hele 11 år til sommeren 1930. Da gjorde den intense sommervarme åpningen fri for all is og sne. Året etter, 1931, var den også åpen. I 1932 gav den derimot ikke adgang for noen som hadde lyst til å kikke inn i denne severdighet. Siste sommer var den åpen i lengere tid, helt til slutten av oktober. Muligens blir den åpen igjen til sommeren, men det kan også gå mange år til man er så

heldig å få den opplevelse å komme inn. Det beror alt på sne- og isforholdene i fjellet.

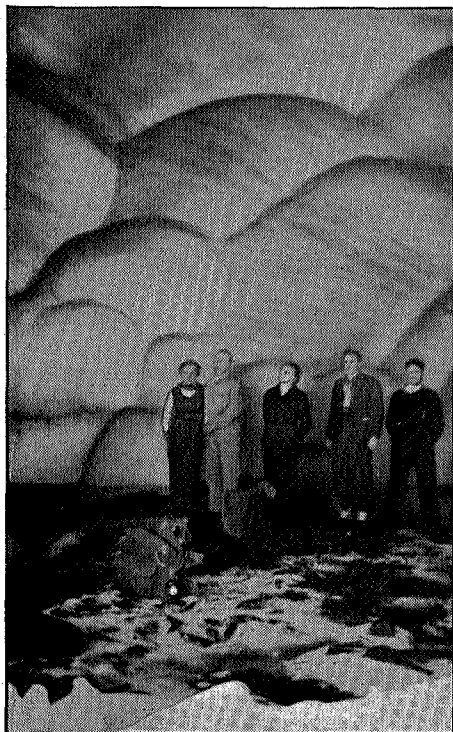
Efter den snefattige vinter vi nu har hatt, skulde det være stor sannsynlighet for at den blir åpen til sommeren igjen. Da vil jeg tilråde enhver å ta sig en tur opover. En ferietur i fjellet er jo noe av det herligste en kan tenke sig. Men har man ikke så lang tid til rådighet, er det intet i veien for at man kan ta turen på en helg. Først får man en fin biltur og et besøk på en av Turistforeningens koselige hytter. Videre får man en forfriskende fottur i et herlig

høifjellsterreng, og til slutt rosinen i pølsen: besøket i Speilsalen. At det hele lar sig arrangere som en week-end trip får man forståelsen av ved å følge en av mine to turer opover siste høst.

Første gang var i slutten av september. Vi tok endel bilder, men de blev alle mislykket. Men tanken på det vi hadde sett, gjorde at jeg måtte opover igjen for å forevige en del av det, som et minne, og for at andre kunde få dele litt av det betagende syn. Først en måned senere, i slutten av oktober, fikk jeg arrangert den andre turen. Den blev helt igjennem vellykket, og hvis reproduksjonen av billedene blir bra, vil De få et svakt inntrykk av hvordan det er deroppe.

For å følge turen opover skal jeg få nevne at vi kjørte lørdag ettermiddag fra Trondheim om Opdal til Vognill, ca. 13 mil, og videre ad en ca. 12 km. lang setervei til Gjevillvasshytta, Trond-

hjemst Turistforenings ypperlige hytte ved Gjevilvatnet. I skjæret av lyskasterne på bilen hadde vi på opturen ved Gjevilvatnet en snehvit hare som forløper. På nedturen søndag aften var vi flottere. Da var det intet ringere enn en nydelig sølvrev med en veldig hvit dusk ytterst på halen. Men den reven var nok for lur til å opta konkurransen med Buick'en. Etter et lite stykke, vips så var den over veigrøften, akkurat tidsnok til å undgå forhjulet.

På Gjevilvasshytta fikk vi etter en koselig aftenstund ved peisen, en herlig

nattehvil til etterfølgende dags fjelltur.

De to turer var forresten så vidt forskjellige og dog begge så betagende med hensyn til natursceneriet, at bare det var en opplevelse. Septemberturen var preget av høstens eiendommelige farveprakt. Det var som fantasiens Soria Moria slott hadde åpnet sig for oss. Men til oktoberturen hadde fjellet byttet drakt. Det spares ikke på utstyret. Nu hadde fjellet klædd sig i festdrakten, hvit silkekjole med perleinnfatning. Det var nysneen som hadde krystallisert sig i høstkulden. De snehvite åser og stup sitret og glitret i soldrysset. Topper og tinder var badet i et veld av høstsolens rødgule stråler. Det var som selve himmelen hadde åpnet sig for oss.

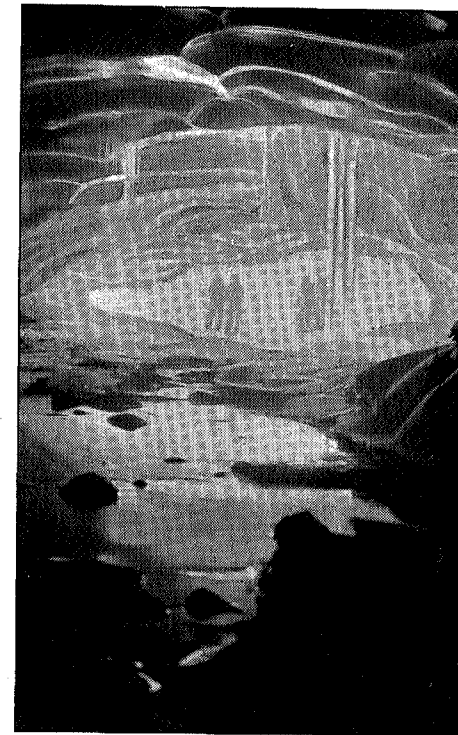
Fra Gjevilvasshytta til Speilsalen er det vel ca. 1½ mil. Først bærer det et stykke langs vannet, så over en bro over Gjerdøla og opover den steile Gravdalen som svinger fra sydøst til nordlig

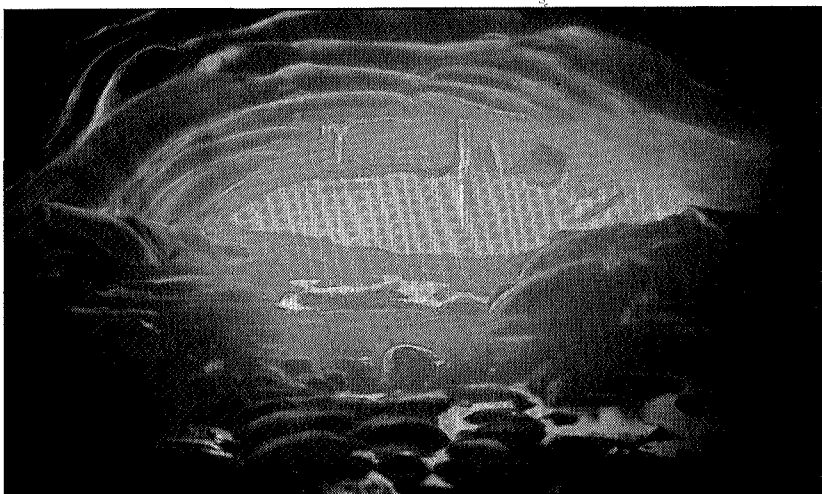
retning. Kommet op på høiden har vi Blåhø (1680 m.) like foran med Blå-tjernet på høire side. Derfra følger vi bekken opover i nordlig retning over skaret, forbi et litet vann til det første av Svartvatnene (1264 m. o. h.). Her i sydvestenden av vannet ligger så Speilsalen.

Oppe under den bratte skråning i nordøst for Blåhø er der et naturlig og lunt leie for snemassene som har lagt sig år etter år og til slutt blitt til isbre. Nu vil tilfellet at isbreen dekker leiet for bekken fra Svartvatnet. But never mind, bekken har smøget sig under breen.

Det er begynnelsen til ishulen. Om sommeren varmer det selvfølgelig av bekken, og derved har hulen fått den veldig dimensjon op til 5 meter høi og 20 meter bred. Første gang jeg var der oppe, hadde den porten helt åpen. Velkommen. Åpningen var vel ca. 4 meter høi og 15—16 meter bred. Men en måned senere, i oktober, var der lagt op en ca. 4 meter høi snefonn foran åpningen som dermed var nesten helt stengt. Vi krabbet op på snefonnen, smatt ned gjennom et lite hull, og stod dermed rett foran herligheten, Speilsalen.

Dagligdags blir det visst ofte sagt «Storsalen», men jeg mener at han som satte navnet «Speilsalen» på den, han traff spikeren midt på hodet. Riktignok er den stor, men det som betar en mest, er den eiendommelige speiling i isen — vel å merke når man har lys med. Det er som man skulde ha satt sammen tusen av bruddstykker av en speilkule. De små speilbuer sammensatt

til den store takbue, jamen er det arkitektur som betar en. Og selv i gulvet er der speiling. Den lille bekken løper blank og stille innover i nesten hele hulens bredde og reflekterer strålene fra taket. Kun nu og da blir bekken forstyrret av en enslig dråpe fra taket som setter hele speilbilledet i vibrasjon. Innover bekken ligger enkelte store stener som øde øer i et underjordisk rike. Ned fra taket henger enkelte veldige istapper og skinner. Det er Speilsalens krystallkroner.

Men oppe i taket på enkelte steder lurar faren. Det er sprekker som viser at veldige isblokker henger på fallrepet. Vi kastet stener på enkelte, men nei, de holdt fast. Men et øieblikk er det vel bare et lite pust som skal til for å rive isblokkene løs. Og ve den som da er under! På et av billedene vil man kanskje se en veldig isbarriere. Det grøsset i oss da vi oppdaget at nettopp der hadde vi ved første besøk en hyggelig kafferast og anet fred og ingen fare.

Det lyser om dagen ca. 40—50 meter innover hulen. Vi var utrustet med gode lommelykter og begav oss på ekspedisjon videre innover. Vanskeligheten til å begynne med var at man ikke skulde vasse sig så meget våt i bekken. Snart blev det også en annen vanskelighet. Det blev så lavt at vi nesten måtte krype. Den tredje vanskelighet møtte vi i en isgavl, som var falt ned

og som var så glatt at det var vanskelig å komme over. Men heldigvis lykkedes det. På tilbakturen seilet vi nedover isen på buksebaken. Hei, for en rutsjebane. Men så møtte vi en fjerde vanskelighet, den som stoppet oss. Bekken gikk over til et vann som dekket hele gulvets bredde. Punktum finale, men da var vi også nesten 200 meter innover.

Sprekkene i taket blev styggere og styggere jo lenger vi kom innover. Vi bestemte oss derfor til å komme oss snarest mulig til utgangen. Men stopp, der hadde vi gått i en blindgang. Imidlertid fant vi snart på rett vei igjen, og vi følte oss befriet da vi så lysningen av dag ute ved åpningen. Det var forresten et eien-dommelig betagende syn.

Ute ved åpningen fant vi frem «hain Lars», bjørkeskier og never, og om litt steg dampen av kjelen under taket. Snart satt vi benket i den vakre spisesal rundt et festdekket bord av runde stener og gjorde ære på de herlige retter «medbragt». Vi hadde det som prinsen i eventyret.

I skumringen var vi atter tilbake til Gjevilvasshytta, og ved midnattstider hjemme igjen. Vi hadde da vært borte i nøiaktig 30 timer. Det hadde ikke bare vært en tur, men en opplevelse.

Tilslutt vil jeg gi mitt hjertelige kompliment til Turistforeningen for den ypperlige måte den arbeider på og den gode sak den fremmer. Veiene er opvarmet. Hyggelige, komfortable hytter er bygget for den trette fjellvandrer. God mat og godt stell får man for billige priser. Ingen egeninteresser, men kun for å fremme saken. Og hvilket eigodt formål er ikke det å få folk til å nyte høifjellets herligheter. Det er saker som styrker legeme og sjel som intet annet. Derfor, skulde noe formål være berettiget til mottoet «En sund sjel i et sunt legeme», så er det Turistforeningens formål. Derfor vil jeg anbefale alle som overhodet kan bruke benene: Bli medlem av Turistforeningen til gjensidig glede for Dem selv og for foreningen.